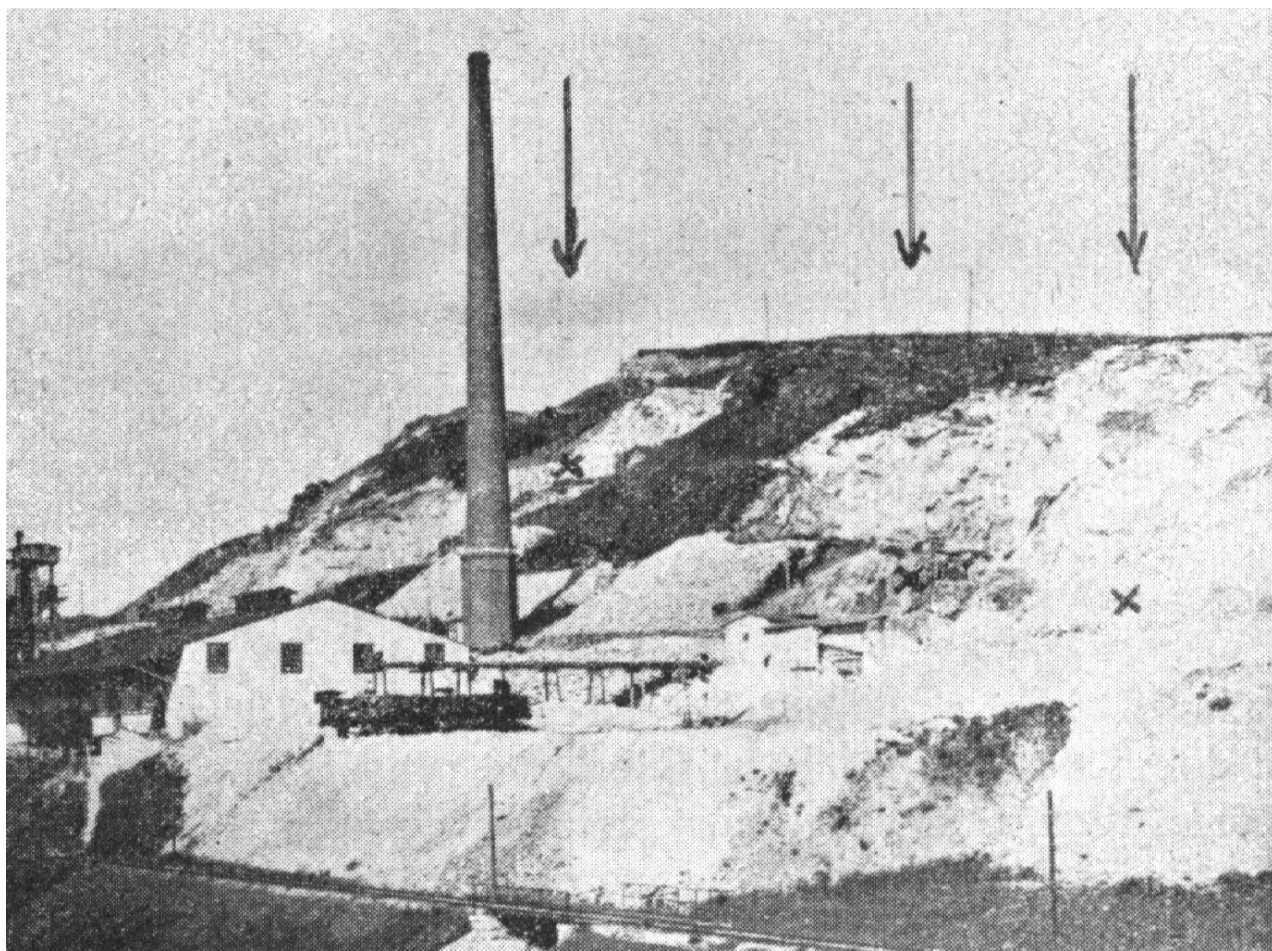

Vápenka na Stránské skále.

Tato práce vyšla v časopise „Československý kras“, ročník 1 /1948, který vydával Speleologický klub Brno.

Jeskyně v ostrůvkách jurských vápenců u Brna.

Na východ od Brna, ba přímo v jeho katastru, jsou tři menší ostrůvky jurských vápenců, vrstev horního oxfordienu (podle Tausche), jako relikty někdejšího jurského moře, a to Bílá hora, Švédské valy u Tuřan a Stránská skála u Juliánova, která pozůstává v horní části poněvíc z krinoidních vápenců, z nichž byl vybudován svého času i brněnský dóm na Petrově. Na úpatí hory, v místech jihovýchodně od strojířny s komínem, byly objeveny ke konci r. 1912 v t. zv. předním lomu otvory, vedoucí do několika menších jeskyní, z nichž nejvýchodnější byla dokonce zdobena krápníky, mezi nimiž vynikal stalagmit asi 1 m vysoký. Dno prostory bylo pokryto diluviálními sedimenty s kostmi, jichž určením se zabýval prof. Woldřich. Později převzal tento úkol Dr. Zdeněk Jaroš. Byl tu nalezen i zub velké kočkovité šelmy (*Machairodus*). Správce lomu p. Široký upozornil po objevu na tyto zjevy Jeskynní sekci Přírodovědeckého klubu, která asi ve 22 exkursích od

18. ledna do 9. října 1913 se věnovala průzkumu těchto prostor a studiu paleontologických nálezů. Nejhojněji byly nalezeny *Terebratule*, *Rhynchoneli*, různé ammonity, obrovské lilijice, ráčci, trsy koralů, různá *Pecten*, *dicerasi*, *belemnity* atd. Po mineralogické stránce nalezeny velké kusy medovce a krásné dendrity. Vstup do nejzápadnější

40

jeskyně byl komínkem, původně asi 9 m hlubokým. Prostora sama měla přibližně tvar čtverce, plochy asi 36—40 m². Dno bylo pokryto štěrky a sinterem. Pozdějším rozšiřováním lomu byly tyto zajímavé jeskyně zničeny a zmizely úplně. Pokud se pamatují účastníci výprav, jevíly jeskyňky i komíny stopy vodní erose. Prvý obraz ukazuje polohu jeskyní, druhý sestup komínem do západní jeskyně. (Sedící † Hubík, sestupující Farsa, stojící správce lomu Široký.) Ant. Boček.

Tento materiál jsme uvedli proto, že jde o dávno neexistující objekt v lokalitě Stránská skála. Již koncem První republiky nebyla tato vápenka v provozu a někdy kolem r. 1940 byla zbořena.